

Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы шеңберінде үкіметтік емес ұйымды (ҮЕҰ) жабу жөніндегі нұсқаулық

Максаты: заңнамаға сәйкес Қазақстан Республикасында үкіметтік емес ұйымды (ҮЕҰ) дұрыс жабу жөнінде ұсыныстар беру

1. ҮЕҰ-ны жабуға қатысты негізгі ережелер

Қазақстан Республикасының заңнамасы үкіметтік емес ұйымдардың қызметін 2001 жылғы 16 қаңтардағы «Үкіметтік емес ұйымдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі, ҚР Салық Кодексі және т. б. сияқты басқа да нормативтік құқықтық актілерге сәйкес реттейді. ҮЕҰ-ның жабылуы бірқатар факторларға байланысты ерікті немесе мәжбүрлі түрде болуы мүмкін

2. ҮЕҰ-ны жабу бойынша қадамдар (ерікті жабылу)

2.1. ҮЕҰ-ны тарату туралы шешім

ҮЕҰ тарату туралы ұйымдастырушылық шешім құрылтайшылардың **жалпы жиналысында** немесе ҮЕҰ жарғысында көзделген тәртіппен қабылданады. Тарату туралы шешім қабылдау жиналыс хаттамасымен ресімделуге тиіс.

Процедура:

- Тарату процесімен айналысатын тарату комиссиясын құру.
- ҮЕҰ тарату туралы шешіммен қатысушылардың (құрылтайшылардың) жалпы жиналысының хаттамасы.
- Қабылданған шешім туралы барлық мүдделі тараптарды хабардар ету.

МАҢЫЗДЫ: Хаттамаға қатысушы құрылтайшылардың толық аты-жөні, ЖСН, үй мекенжайы, қатысушының жеке қолымен байланыстар көрсетілген тізімі қоса беріледі.

2.2. Үкіметтік емес ұйымды тарату туралы Қазақстан Республикасының бұқаралық ақпарат құралдарына хабарландыру беру.

2.3. Уәкілетті органдарға хабарлама беру

Тарату, БАҚ-қа хабарландыру беру туралы шешім қабылданғаннан кейін ҮЕҰ өз шешімі туралы Қазақстан Республикасының Әділет министрлігін (немесе егер ұйым өңірлерде тіркелген болса, жергілікті әділет органдарын) хабардар етуге міндетті. Ол үшін ұйымды тарату туралы өтінішті тиісті органға беру қажет.

Ұсынуға қажетті құжаттар:

- Тарату туралы хабарлама.

- Тарату туралы шешімнің көшірмесі.
- Жарғының көшірмесі (өзгерістер болған жағдайда).
- Тарату туралы жалпы жиналыстың хаттамасы.
- Жиналысқа қатысушылардың тізімі.

2.4. Салық және басқа да мемлекеттік органдарды хабардар ету

ҮЕҰ өзінің таралуы туралы мынадай органдарды хабардар етуге тиіс:

- Салық органы (салық төлеуші ретінде есептен шығару үшін).
- Статистика органдары (есептен шығару үшін).
- Әлеуметтік сақтандыру органдары (егер ҮЕҰ жұмыс беруші болса).

Хабарламаға арналған құжаттарға мыналар кіреді:

- Салықтық есептен шығару туралы өтініш.
- Егер мұндай міндеттемелер болған болса, салықтар бойынша төлем құжаттары.
- Ұйымды тарату туралы мәліметтер.

2.5. Активтер мен міндеттемелерді анықтау

Таратуды жүргізу үшін тағайындалған тарату комиссиясы:

- ҮЕҰ активтері мен міндеттемелеріне түгендеу жүргізу.
- Егер жарғыда немесе заңнамада көзделген болса, қандай қарыздарды өтеу керектігін және қандай активтер басқа ұйымдарға берілетінін анықтаңыз.
- ҮЕҰ-ның кредиторлар, қызметкерлер және басқа контрагенттер алдындағы барлық қарыздарын өтеу.

2.6. Есеп айырысу шоттарын жабу және есеп беру

- Егер ҮЕҰ қызметі үшін ашылған болса, банктердегі есеп айырысу шоттарын жабу маңызды.
- Түпкілікті бухгалтерлік есепті жүргізу, салық органдарына қажетті құжаттарды тапсыру.
- Барлық есептердің барлық міндеттемелерге (салықтарды қоса алғанда) берілгеніне және төленгеніне көз жеткізіңіз.

2.7. Таратуды тіркеу

Барлық міндеттемелер мен рәсімдер орындалғаннан кейін тарату комиссиясы ұйымды заңды тұлғалар тізілімінен алып тастауды сұрап, ұйымды таратудың аяқталғанын растайтын құжаттарды ҚР Әділет Министрлігіне (немесе жергілікті әділет органдарына) береді.

Тапсыруға арналған құжаттар:

- Тарату туралы өтініш.
- Қарыздарды өтеу туралы растау.
- Таратуды аяқтау туралы хаттама.

2.8. Қызметкерлер мен мүдделі тараптарды хабардар ету

ҮЕҰ қызметкерлеріне ұйымның жұмысы аяқталғаны туралы хабарлануы тиіс. Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес қызметкерлерді жұмыстан босатуды ресімдеу және еңбек шарты бойынша есеп айырысуды қамтамасыз ету маңызды.

3. ҮЕҰ - ны мәжбүрлеп жабу

ҮЕҰ-ны мәжбүрлеп жабу заңнамада көзделген жағдайларда жүзеге асырылуы мүмкін, мысалы:

- Жарғылық мақсаттар мен міндеттерді бұзу.
- Заңнаманы бұзу (мысалы, тіркеудің болмауы, салықтарды төлемей, экологиялық нормаларды бұзу және т.б.).
- Саяси қызметке араласу, қоғамдық тәртіпті бұзу және басқа да негіздер.

Мәжбүрлеп жабу процесін ҚР Әділет министрлігі мен сот органдарын қоса алғанда, ҮЕҰ қызметіне бақылауды жүзеге асыратын органдар жүргізеді.

4.Қорытынды

Үкіметтік емес ұйымды жабу-бұл Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген барлық қадамдар мен нормалардың сақталуына назар аударуды талап ететін жауапты және реттелетін рәсім. Барлық міндеттемелерді сақтай отырып, ҮЕҰ-ны дұрыс жабу заңды салдарларды болдырмауға көмектеседі және ұйым мен оның басшылығының барлық әрекеттерінің ашықтығын қамтамасыз етеді.

Инструкция по закрытию неправительственной организации (НПО) в рамках действующего законодательства Республики Казахстан

Цель: Дать рекомендации по правильному закрытию неправительственной организации (НПО) в Республике Казахстан, в соответствии с законодательств

1. Основные положения, касающиеся закрытия НПО

Законодательство Республики Казахстан регулирует деятельность неправительственных организаций в соответствии с Законом Республики Казахстан "О Неправительственных организациях" от 16 января 2001 года, а также другими нормативными правовыми актами, такими как Гражданский кодекс Республики Казахстан, Налоговый кодекс РК и др. Закрытие НПО может происходить в добровольном или принудительном порядке, в зависимости от ряда факторов

2. Шаги по закрытию НПО (добровольное закрытие)

2.1. Решение о ликвидации НПО

Организационное решение о ликвидации НПО принимается **на общем собрании учредителей** или в порядке, предусмотренном уставом НПО. Принятие решения о ликвидации должно быть оформлено протоколом собрания.

Процедура:

- Создание ликвидационной комиссии, которая будет заниматься процессом ликвидации.
- Протокол общего собрания участников (учредителей) с решением о ликвидации НПО.
- Оповещение всех заинтересованных сторон о принятом решении.

ВАЖНО: К протоколу прикладывается список присутствующих учредителей с указанием полное ФИО, ИИН, домашний адрес, контакты с личной подписью участника.

2.2. Подать объявление в средства массовой информации Республики Казахстан о ликвидации неправительственной организации.

2.3. Подача уведомления в уполномоченные органы

После принятия решения о ликвидации, подачи объявления в СМИ, НПО обязано уведомить о своем решении Министерство юстиции Республики Казахстан (или местные органы юстиции, если организация зарегистрирована в регионах). Для этого необходимо подать заявление о ликвидации организации в соответствующий орган.

Документы, которые необходимо предоставить:

- Уведомление о ликвидации.
- Копия решения о ликвидации.
- Копия устава (в случае изменений).
- Протокол общего собрания о ликвидации.
- Список участников собрания.

2.4. Уведомление налоговых и других государственных органов

НПО должно уведомить о своей ликвидации следующие органы:

- Налоговый орган (для снятия с учета как налогоплательщика).
- Органы статистики (для снятия с учета).
- Органы социального страхования (если НПО было работодателем).

Документы для уведомления включают:

- Заявление о снятии с налогового учета.
- Платежные документы по налогам, если такие обязательства имелись.
- Сведения о ликвидации организации.

2.5. Определение активов и обязательств

Ликвидационная комиссия, назначенная для проведения ликвидации, должна:

- Провести инвентаризацию активов и обязательств НПО.
- Определить, какие долги необходимо погасить, а какие активы подлежат передаче другим организациям, если это предусмотрено уставом или законодательством.
- Погасить все долги НПО перед кредиторами, работниками и другими контрагентами.

2.6. Закрытие расчетных счетов и учетная отчетность

- Важно закрыть расчетные счета в банках, если таковые были открыты для деятельности НПО.
- Провести окончательную бухгалтерскую отчетность, подать необходимые документы в налоговые органы.
- Убедиться, что все отчеты поданы и оплачены все обязательства (включая налоги).

2.7. Регистрация ликвидации

После выполнения всех обязательств и процедур ликвидационная комиссия подает в Министерство юстиции РК (или местные органы юстиции) документы, подтверждающие завершение ликвидации организации, с просьбой исключить организацию из реестра юридических лиц.

Документы для подачи:

- Заявление о ликвидации.
- Подтверждение о погашении долгов.
- Протокол о завершении ликвидации.

2.8. Уведомление сотрудников и заинтересованных сторон

Сотрудники НПО должны быть уведомлены о завершении работы организации. Важно оформить увольнение работников в соответствии с трудовым законодательством Республики Казахстан и обеспечить расчеты по трудовому договору.

3. Принудительное закрытие НПО

Принудительное закрытие НПО может быть осуществлено в случаях, предусмотренных законодательством, такими как:

- Нарушение уставных целей и задач.
- Нарушение законодательства (например, отсутствие регистрации, неуплата налогов, нарушение экологических норм и др.).
- Вмешательство в политическую деятельность, нарушение общественного порядка и другие основания.

Процесс принудительного закрытия проводится органами, осуществляющими контроль за деятельностью НПО, включая Министерство юстиции РК и судебные органы.

4. Заключение

Закрытие неправительственной организации — это ответственная и регулируемая процедура, требующая внимательности к соблюдению всех шагов и норм, установленных законодательством Республики Казахстан. Правильное закрытие НПО с соблюдением всех обязательств поможет избежать юридических последствий и обеспечит прозрачность всех действий организации и ее руководства.